

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III.ÚS 367/2012-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 23. augusta 2012 predbežne prerokoval sťažnosť M. I., S., zastúpeného advokátom JUDr. M. S., S., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Sv/2//2012 zo 7. marca 2012 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. I. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 10. mája 2012 doručená sťažnosť M. I., S. (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 2 Sv/2/2012 zo 7. marca 2012.

Z podania a jeho príloh vyplynulo, že sťažovateľ sám priamo navrhol občiansku kandidátku pre voľby do Národnej rady Slovenskej republiky, ktorú Ústredná volebná komisia odmietla zaregistrovať s odôvodnením, že nejde o kandidátnu listinu podľa zákona č. 333/2004 Z. z. o voľbách do Národnej rady Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov, keďže kandidátne listiny môžu podať len politické strany a politické hnutia registrované podľa zákona č. 85/2005 Z. z. o politických stranách a politických hnutiach v znení neskorších predpisov. Sťažovateľ preto podal návrh na Okresnom súde Spišská Nová Vec (ďalej len „okresný súd“), ktorý bol neskôr postúpený najvyššiemu súdu, v ktorom žiadal, aby najvyšší súd rozhodol o povinnosti odporcu zaregistrovať jeho občiansku kandidátku pre voľby, ktoré sa konali v marci 2012.

Najvyšší súd po posúdení návrhu konštatoval, že nemá právomoc na rozhodnutie o návrhu sťažovateľa a preto postupoval podľa § 104 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) v spojení s § 246c ods. 1 prvou vetou a § 244 ods. 5 druhou vetou OSP a konanie zastavil.

Rozhodnutie najvyššieho súdu namieta sťažovateľ z týchto dôvodov:

«4. Mám za to, že NS SR tým, že zastavil uvedené konanie sp. zn. 2 Sv/2/2012 a „de facto“ odmietol preskúmať rozhodnutie ÚVK, porušil týmto svojím rozhodnutím (sp. zn. 2 Sv/2/2012 zo dňa 7. marca 2012) základné právo sťažovateľa na prístup k súdu vo veci o ktorej rozhodol orgán verejnej správy (zaručené čl. 46 ods. 2 Ústavy SR). Navyše je nutné uviesť to, že vzhľadom na skutočnosť, že preskúmanie rozhodnutia ÚVK sa dotýkalo základného práva sťažovateľa (konkrétne čl. 30 ods. 1 veta prvá Ústavy SR), tak podľa Ústavy SR ani nebolo možné z právomoci súdov takúto vec vylúčiť. Tak ako vyplýva z článku 46 ods. 2 Ústavy SR, ako aj z hore uvedeného nálezu ÚS SR sp. zn. III. ÚS 138/03, každému sa zaručuje právo obrátiť sa na súd vo veci preskúmania zákonnosti rozhodnutí orgánov verejnej správy, pričom nie je možné, aby z právomoci súdu bolo vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.

5. NS SR svojim rozhodnutím o zastavení konania zároveň odňal sťažovateľovi možnosť konať v danej veci pred všeobecným súdom (ako uvádzam dole- použitie opravných prostriedkov neprichádza v tomto prípade do úvahy), pričom konal v rozpore

s ust. § 7 ods. 2 OSP, podľa ktorého, v občianskom súdnom konaní súdy preskúmajú aj zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy a zákonnosť rozhodnutí, opatrení alebo iných zásahov orgánov verejnej moci..., pokiaľ ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú o nich iné orgány.

6. K argumentácii NS SR v odôvodnení jeho rozhodnutia o zastavení konania, v rámci ktorej sa tento súd odvolal na ust. § 250za ods. 1 OSP uvádzam nasledovné. Na jednej strane súhlasím s tým, že právomoc NS SR podľa ust. § 250za ods. 1 OSP nemôže byť založená, keďže rozhodnutie ÚVK nebolo napadnuté ani žiadnou politickou stranou a ani politickým hnutím v zmysle ust. § 20 ods. 4 z. č. 333/2004, ale fyzickou osobou sťažovateľa. Uvedené však ale neznamená, že preskúmanie rozhodnutia ÚVK vydaného voči inému subjektu akým je politická strana alebo politické hnutie, nespadá vôbec do právomoci všeobecných súdov, ak zároveň iný orgán verejnej správy s právomocou rozhodnúť danú vec neexistuje! Mám za to, že NS SR mal povinnosť meritórne rozhodnúť o žalobe sťažovateľa, pričom tým, že sa tak nestalo, došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa vymedzeného v čl. 46 ods. 2 Ústavy SR (právo na prístup k súdu vo veci o ktorej rozhodol orgán verejnej správy).

7. Navyše, z ustanovenia § 104 ods. 1 OSP jednoznačne plynie to, že súd ktorý rozhodne o zastavení konania pre nedostatok svojej právomoci, má povinnosť po právoplatnom zastavení konania postúpiť vec tomu orgánu verejnej správy (orgánu nejustičného charakteru), ktorému podľa názoru súdu svedčí právomoc vec rozhodnúť. Je zrejmé, že v našej veci sp. zn. 2 Sv/2/2012 tomu tak nebolo a NS SR svojím rozhodnutím zo dňa 7. marca 2012 okrem zastavenia konania, nerozhodol o ničom inom. Ak mal NS SR za to, že neexistuje iný orgán verejnej správy, ktorý by mohol mať právomoc rozhodnúť vec, tak sa mal NS SR riadiť ústavnoprávnou (nevyvrátiteľnou) domnienkou o tom, že v takom prípade patrí vec do právomoci všeobecných súdov. Ak teda v konkrétnej situácii neexistuje právna úprava hmotného práva o tom, komu patrí takáto vec do právomoci, z hľadiska ústavného princípu zákazu odopretia spravodlivosti (*denegatio iustitiae*) platí, že v takýchto prípadoch bude právomocou (rozhodnúť spor) disponovať vždy súd. Uvedené argumenty potvrdzujú to, že v konaní sp. zn. 2 Sv/2/2012 neexistovala neodstrániteľná procesná podmienka, pre ktorú mohol NS SR dané konanie zastaviť.»

Sťažovateľ preto žiada, aby ústavný súd svojím nálezom takto rozhodol:

„Základné právo M. I. podľa čl. 46 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 2 Sv/2/2012 zo dňa 7. marca 2012, porušené bolo.

Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Sv/2/2012 zo dňa 7. marca 2012 a vracia vec Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný uhradiť M. I. trovy právneho zastúpenia v sume 300,- € (slovom tristo eur) na účet jeho právneho zástupcu JUDr. M. S., do troch dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Skúma pritom tak všeobecné, ako aj osobitné náležitosti návrhu (sťažnosti) podľa ustanovenia § 49 až § 56 zákona o ústavnom súde vrátane okolností, ktoré by mohli byť dôvodom na jeho odmietnutie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi namietaným rozhodnutím alebo iným označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť možno preto považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (napr. I. ÚS 66/98, III. ÚS 168/05, IV. ÚS 136/05).

Podľa čl. 46 ods. 2 ústavy kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.

Podľa čl. 51 ústavy domáhať sa práv uvedených v čl... 44 až 46 tejto ústavy sa možno len v medziach zákonov, ktoré tieto ustanovenia vykonávajú.

Podstatou námietok sťažovateľa bolo tvrdenie o porušení jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 2 ústavy uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 2 Sv/2/2012 zo 7. marca 2012, ktorým tento zastavil konanie o jeho návrhu, čím „de facto“ odmietol preskúmať rozhodnutie ústrednej volebnej komisie zo 16. decembra 2011 o posúdení sťažovateľom navrhnutej kandidátnej listiny.

Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti preto skúmal, či uvedeným postupom najvyššieho súdu mohlo dôjsť k sťažovateľom namietanému porušeniu základného práva.

Najvyšší súd odôvodnil svoje rozhodnutie takto:

«Najvyšší súd Slovenskej republiky predovšetkým skúmal, či má právomoc vo veci konať (§ 103 Občianskeho súdneho poriadku v spojení s ustanovením § 246c ods. 1 veta prvá a § 250za ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku), keďže existenciu procesných podmienok konania musí skúmať z úradnej povinnosti (ex offio), a to v ktoromkoľvek štádiu konania.

Podľa § 250za ods. 1 OSP, ak volebná komisia príslušná podľa osobitného zákona rozhodla

a) o registrácii kandidátnej listiny, môže sa dotknutá kandidujúca politická straku alebo koalícia obrátiť na Najvyšší súd Slovenskej republiky s návrhom na zrušenie registrácie kandidátnej listiny,

b) o registrácii kandidátnej listiny s úpravou vykonanou podľa osobitného zákona, môže sa dotknutá kandidujúca politická strana alebo koalícia obrátiť na Najvyšší súd Slovenskej republiky s návrhom na vydanie rozhodnutia o ponechaní kandidáta na kandidátnej listine,

c) o odmietnutí registrácie kandidátnej listiny, môže sa dotknutá kandidujúca politická strana alebo koalícia obrátiť na Najvyšší súd Slovenskej republiky s návrhom na vydanie rozhodnutia o zaregistrovaní tejto kandidátnej listiny.

Podľa ods. 2 cit. ustanovenia, účastníkmi konania sú politická strana alebo koalícia, ktorá podala návrh podľa odseku 1 a Ústredná volebná komisia.

Citované zákonné ustanovenie taxatívne vymedzuje právomoc Najvyššieho súdu Slovenskej republiky konať vo veciach registrácie kandidátnych listín. Túto právomoc najvyššieho súdu nie je možné rozšíriť.

Z uvedeného je nesporné, že právomoc Najvyššieho súdu Slovenskej republiky na rozhodnutie o uplatnenom návrhu nie je daná, keďže nejde o kandidátnu listinu v zmysle § 18 zákona č. 333/2004 Z. z. o voľbách do Národnej rady Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 333/2004 Z. z.“), nakoľko kandidátnu listinu

nepodala politická strana ani koalícia, ale fyzická osoba, ktorej toto právo zákon nepriznáva. Pokiaľ navrhovateľ namietal porušenie čl. 30 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, Najvyšší súd Slovenskej republiky pripomína, že podľa čl. 30 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky podmienky výkonu volebného práva ustanoví zákon, ktorým je zákon č. 333/2004 Z. z. ustanovujúci podmienky na registráciu kandidátnych listín do volieb do Národnej rady Slovenskej republiky (§ 18 a nasl. citovaného zákona).

Z týchto dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky postupoval podľa § 104 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá a § 244 ods. 5 veta druhá Občianskeho súdneho poriadku a konanie zastavil.»

Konanie podľa § 250za ods. 1 OSP predstavuje osobitný typ konania upravený siedmej hlave piatej časti Občianskeho súdneho poriadku. Ide o sporové konanie v rámci volebného súdnictva, prostredníctvom ktorého poskytuje príslušný všeobecný súd ochranu politickým stranám a hnutiam, garantujúc ústavne zaručenú slobodnú súťaž politických síl v spoločnosti zmysle čl. 31 ústavy. Občiansky súdny poriadok v § 250za ods. 2 vymedzuje účastníkov tohto konania. V zmysle tohto ustanovenia sú nimi – Ústredná volebná komisia na strane odporcu a kandidujúca politická strana alebo koalícia dotknutá rozhodnutím Ústrednej volebnej komisie týkajúcim sa registrácie jej kandidátnej listiny na strane navrhovateľa. Konanie sa začína len na návrh politickej strany.

Podľa uvedeného ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku je jednoznačné, že sťažovateľ nebol aktívne legitimovaný vystupovať ako účastník konania. Najvyšší súd preto postupoval v zmysle ustanovenia § 104 ods. 1 OSP, podľa ktorého vždy, ak všeobecný súd zistí takú neodstrániteľnú vadu konania, ktorá bráni tomu, aby mohol ďalej konať a vydať rozhodnutie vo veci samej, konanie zastaví.

Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu (napr. IV. ÚS 77/02, IV. ÚS 299/04, II. ÚS 78/05) do obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon.

Ústavný súd vo svojej konštantnej judikatúre tiež uvádza, že postup a rozhodnutie súdu, ktoré vychádzajú z aplikácie konkrétnej procesnoprávnej úpravy, v zásade nemožno hodnotiť ako porušovanie základných práv a slobôd (I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97). Preto postup a rozhodovanie najvyššieho súdu v zmysle platného a účinného všeobecne záväzného právneho predpisu v žiadnom prípade nemôže mať za následok porušenie ústavou garantovaných základných práv sťažovateľa.

Pokiaľ ide o námietku sťažovateľa opierajúcu sa o čl. 46 ods. 2 druhú vetu ústavy, ústavný súd zdôrazňuje obsah už citovaného čl. 51 ústavy, ktorý neumožňuje uplatňovať čl. 46 ods. 2 druhú vetu ústavy v abstraktnej rovine, ale vždy iba v spojení s konkrétnym základnými právami alebo slobodami, ktorých sa možno reálne domáhať v medziach zákonov, ktoré príslušné články ústavy vykonávajú.

Vychádzajúc z uvedeného je ústavný súd toho názoru, že niet žiadnej spojitosti medzi rozhodnutím a odôvodnením rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2 Sv/2/2012 zo 7. marca 2012 a namietaným porušením základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 2 ústavy, a preto sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. augusta 2012